

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartement
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse - Forslag til lovendringer for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

Forslagene til endringer i lov om barn og foreldre (barneloven) som fremgår av høringsnotatet legger klart opp til å styrke barns rettsikkerhet i saker etter barneloven, samt styrke barns beskyttelse mot vold og overgrep. Vi ser således positivt på høringsnotatets utgangspunkt og formål. Forslaget til endring ses i sammenheng med regler om barns beskyttelse i FNs konvensjon av 20.11.1989 (barnevernkonvensjonen) som er ratifisert av Norge, samt den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMD).

Punkt 2:

Bostedsforelders rett til å beskytte barn mot vold og overgrep

Fylkesmannen støtter seg til departementets forslag om lovendring i barneloven § 43. Endringen vil medføre at barn får et sterkere vern mot vold og overgrep. I forhold til begrepsbruken vil vi imidlertid bemerke at et begrep som «reel frykt» kan være utfordrende å håndtere bevismessig. Fylkesmannen vurderer likevel ut fra hensynet til å få en lovgivning som gir et forsterket vern for barn og unge at foreslått endring i barneloven § 43 er nødvendig.

Punkt 2.8

Plikt til å treffe foreløpig avgjørelse i saker der det er risiko for vold og overgrep

Innholdet medfører at man endrer «kan»-bestemmelsen i barneloven § 60 første ledd til en «skal»-bestemmelse ved å tilføre et nytt fjerde punktum, og således påfører domstolene en utvidet forpliktelse i slike saker. Sett i sammenheng med barnets behov for beskyttelse i saker der det er risiko for vold eller overgrep, ser vi at en slik omformulering av loven og utvidelse av domstolens forpliktelse til å sørge for barnets beskyttelse og rettsikkerhet, er uproblematisk.

Punkt 3.3

Bør barneverntjenesten være partshjelper i saker etter barneloven

Når det gjelder om barneverntjenesten skal gis anledning til å stille som partshjelper i en sak etter barneloven, ser vi en utfordring i forhold til rollesammenblandingen mellom barneverntjenestens arbeidsområde som er å sikre barnets beste og forslag om at barneverntjenesten skal inngå som partshjelper.

Vi etterspør således en ytterligere utredning av hvilken rolle barneverntjenesten skal/kan/bør ha i forhold til å kunne gis partsrettigheter i en sak etter barneloven. Dersom formålet med å gi barnevernet mulighet for å stille som partshjelper er å bistå bostedsforelder med å gjennomføre saken grunnet ressursmangel, etterspør vi en alternativ utredning av en mulighet der det offentlige/barneverntjenesten ikke gis partsrettigheter i saken, men på annen måte kan sørge for at saken kommer opp for retten. Dette kan f.eks. løses ved at bostedsforelder settes i kontakt med advokat, og omkostningene for dette dekkes gjennom fri-rettshjelpsinstuttet. En slik alternativ løsning som vil innebære en eventuell endring i lov om fri rettshjelp, kan være et enklere lovteknisk grep enn å gi barneverntjenesten partsstatus i en privatrettslig sak gjennom en endring av prosessreglene i tvisteloven. Slik vil man også unngå problemstillingen rundt rollesammenblanding ved at barnevernet fortsatt vil fokusere på sitt primære arbeidsområde etter barnevernloven, og ikke stå som part i en sak etter barneloven.

Punkt 3.4:

Hjemmel til å iverksette tiltak overfor samværsforelder uten samtykke

Fylkesmannen støtter barneombudets forslag i sin rapport «barnas stemme stilner i stormen» om at fylkesnemnda bør få kompetanse til å pålegge samværsforelder hjelpetiltak.

Punkt 4:

Tap av samværsrett og/ eller foreldreansvar som sivilt krav i straffesak

I forhold til spørsmålet om samværsrett og foreldreansvar kan fremmes som sivilt krav i en straffesak, ser vi at en slik mulighet kan være prosessbesparende. Imidlertid kan det være en utfordring at påtalemyndighetens prosessfullmektig ikke har nødvendig kompetanse på barnevernområdet/barnelov. Fylkesmannen mener at det i slike tilfeller bør forutsettes at sivilt rettskrav bør fremsettes og prosederes av en bistandsadvokat med kompetanse på barne- og familierettsområdet.

Punkt 5:

Barns deltakelse

Fylkesmannen stiller seg positiv til å innta en presisering i barneloven § 31 om at barn skal ha uttalelsesrett i spørsmål om samvær og foreldrerett. Presiseringen av gjeldende rett er således et ledd i å unngå at det innfortolkes en aldersgrense på 7 år for rett til å bli hørt. Forslaget til ny lovtekst er mer i tråd med hva som fremgår av FNs barnekonvensjon. Samtidig ser vi at det er nødvendig med en presisering i barneloven for å få en konsekvent lovgivning rundt temaet, som er i samsvar med barnekonvensjonen og bestemmelsene om uttalelsesrett i barnevernloven og adopsjonsloven.

Når det gjelder orienteringsplikt overfor barnet, ser vi også – i likhet med departementet – en klar sammenheng mellom barns uttalelsesrett og rett til orientering om sakens utfall og hvordan barnets synspunkter er vurdert. Muligens burde imidlertid orienteringspliktens omfang og praktisk gjennomføring drøftes nærmere.

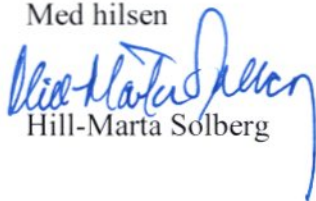
Punkt 6:

Opplysningsplikt og meldeplikt for dommere

I forhold til barnevernets arbeid for barnets beste, ser vi ingen umiddelbar ulempe ved å gi dommere meldeplikt om forhold som kan gi grunnlag for bekymring ved behandling av saker etter barneloven. De fleste offentlige instanser og institusjoner har slik meldeplikt i dag, og en utvidelse av dette til også å gjelde dommere er således ikke unaturlig.

Forpliktelsen står antakelig ikke i strid med forholdet til domstolens uavhengighet, all den tid vi mener at barns rett til en trygg og sikker oppvekst, står sterkere enn dommeres behov for å kunne behandle en sak uavhengig av bekymringsverdige forhold som bør varsles om.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg

Anne Sofie Mortensen
avdelingsdirektør